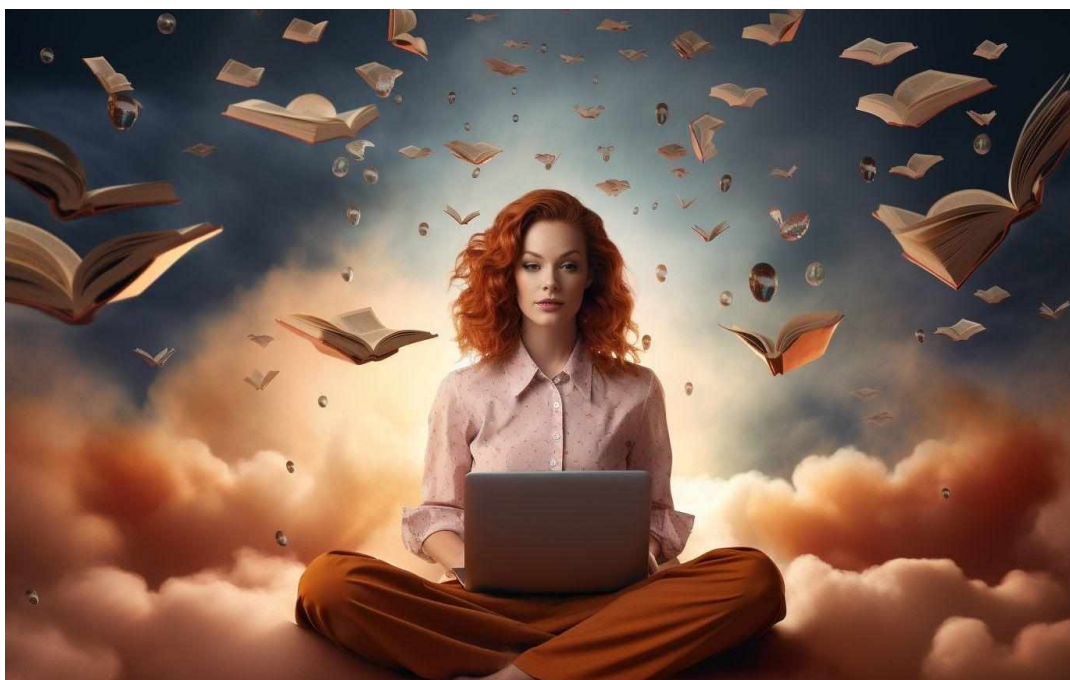

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ВІЙСЬКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОВА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ЛУГАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НІЖИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИКОЛИ ГОГОЛЯ
УНІВЕРСИТЕТ АНКАРА ХАДЖИ БАЙРАМ ВЕЛІ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
СТАМБУЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ АЙДИН (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
АНАТОЛІЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
УНІВЕРСИТЕТ КАСТАМОНУ (ТУРЕЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
УНІВЕРСИТЕТ БІЗНЕСУ І ПРИКЛАДНИХ НАУК «ВАРСОВІЯ» (ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
ЄВРОПЕЙСЬКА ВИЩА ШКОЛА МЕДИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ НАУК (ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК (ЛОМЖА, ПОЛЬЩА)
ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Збірник матеріалів

VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності»

Тернопіль
2025

УДК 159.98:37.091
Р 64

Р 64 Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності: збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 09 жовтня 2025 року) / Редколегія: О. М. Петровський, І. М. Вітенко, О. І. Когут, Ю. Ч. Шайнюк, В.Є. Кавецький, О.Я. Жизномірська, М.М. Корман, Т. В. Магера, Н.Б. Стрийвус, З.П. Шарлович. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В. 2025. 458 с.

У збірнику публікуються тези доповідей учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності», проведеної на базі Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти 09 жовтня 2025 р.

Усі матеріали збірника подаються в редакції авторів. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори.

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти
(протокол №6 від 31.10.2025 р.)*

УДК 159.98:37.091

© Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2025

Ребуха Л. З. ПЕДАГОГІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗВО.....	324
Ребуха Л. З., Дмитерко С. В. РОЗВИТОК ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО- КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	325
Ребуха Л. З., Дмитерко С. В. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ОСВІТНІХ, ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК.....	326
Ребуха Л. З., Ковальчук О. Ю. ЗНАЧИМІСТЬ КОМУНІКАЦІЇ У ПРИЙНЯТТІ ТА ЗРЕАЛІЗУВАННІ ОСВІТНЬО-УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	328
Ребуха Л. З., Семен Н. М. ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ.....	329
Ребуха Л. З., Стружак Г. М. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ І ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ СТУДЕНТІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	330
Ребуха Л. З., Черевка Ю. М. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	332
Рябокін С. С., Бобкова О. І. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГА КРІЗЬ ПРИЗМУ СИНЕРГЕТИКИ	333
Сава В. Р. ГЕОГРАФІЧНІ МАНДАЛИ ЯК ЗАСІБ ВНУТРІШНЬОЇ РІВНОВАГИ ТА МОТИВАЦІЇ ДО ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....	335
Свистун О. О. ВПЛИВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ НА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.....	337
Özdem Ş. E-TWİNNİNG İLE ULUSLARARASI MESLEKİ GELİŞİM: “UÇURTMAM PİYANO HAYALLERİM MAVİ” PROJESİ ÖRNEĞİ	340
Семенча Л. Г. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ НА ЗАНЯТТЯХ У ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	342
Сеньовська Н. Л., Скуратко Т. М. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СЬОГОДНІ: ОГЛЯД МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ.....	344
Сесик О. О. ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.....	346

В межах подальшої роботи над окресленою проблемою плануємо розробити програму з формування стресостійкості всіх учасників освітнього процесу на прикладі Нікопольського фахового педагогічного коледжу.

Література

1. Кудінова М.С. Порівняльний аналіз понять «Стресостійкість» та «Емоційна стійкість». *Теорія і практика сучасної психології*. 2016. №1. С. 22-28.
2. Синдром "професійного вигорання" та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти. За наук. ред. С.Д. Максименка, Л.М. Карамушки, Т.В. Зайчикової. Київ : Міленіум, 2004. 264 с.

Сеньовська Н. Л.

кандидат педагогічних наук, доцент

доцент кафедри педагогіки та менеджменту освіти

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

ipr56@tnpu.edu.ua

Скуратко Т. М.

кандидат філологічних наук, доцент

доцент кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання

Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка

tanyabidov@gmail.com

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СЬОГОДНІ:

ОГЛЯД МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ

У сучасних умовах повномасштабної війни «національно-патріотичне виховання має здійснюватися на прикладах мужності та героїзму учасників революційних подій в Україні у 2004, 2013 – 2014 років, Героїв Небесної Сотні, учасників антитерористичної операції та операції об'єднаних сил у Донецькій та Луганській областях, спротиву окупації та анексії Автономної Республіки Крим російською федерацією, війни російської федерації проти України» [3]. Особливо важливим у цьому контексті є орієнтація на сучасні методичні джерела, що висвітлюють означену проблему, враховуючи непрості реалії організації освітнього процесу в умовах воєнного стану.

Серед найперших посібників «нового типу» (які стосуються оновлення практики національно-патріотичного виховання, осмислення й інтерпретації Революції Гідності та подій російсько-української війни) можна назвати науково-методичні матеріали авторського колективу на чолі з О. Палієм «Революція Гідності 2013–2014 рр. та агресія Росії проти України» (2015) [7]. Історичний контекст для усіх зацікавлених висвітлено в матеріалах Романа Кулика й Максима Майорова «2014: початок російсько-української війни» (2019) [4]. Цей посібник містить також список нормативно-правових актів України та інших держав стосовно початку російської агресії й перелік рекомендованих видань і термінологічний словник. Ще одна праця такого ж типу, але з охопленням ширшого часового проміжку, – укладений Юрієм Левченком рекомендаційний показчик «Російсько-українська війна. Ч. 1: Неоголошена війна (20 лютого 2014 – 24 лютого 2022)» (2022) [9]. Найновіші

матеріали містяться на сайті Українського інституту національної пам'яті – «Інформаційні матеріали до початку російсько-української війни та повномасштабного вторгнення РФ в Україну» (20.02.2025) [1].

Після повномасштабного вторгнення росіян з'явилася низка методичних посібників, у яких національно-патріотичне виховання невіддільне від тематики війни з російськими агресорами. Для прикладу – «Як говорити про російсько-українську війну у школі?» (2023) [12] від Антоніни Макаревич, Олександра Панаріна та Олександра Охріменко, «Патріотичне виховання: перезавантаження: методичні рекомендації з патріотичного виховання учнів для здобувачів вищої педагогічної освіти, викладачів, учителів та вихователів» (2023) [10] Надії Сеньовської.

Педагоги-теоретики та дослідники-практики все частіше приділяють увагу оновленню змісту освіти відповідно до змін у нашому житті та трансформації поглядів на національно-патріотичне виховання. Цікавою, на наш погляд, у цьому контексті є праця психологині Світлани Ройз «Не ретравмувати дітей: рекомендації щодо використання контенту в підручниках» (2023) [8]. Посібник містить як пропозиції для вчителів щодо опрацювання навчального матеріалу, так і рекомендації авторам і видавцям, які працюють над новими підручниками для шкіл. Можна виділити також книгу для освітян і батьків «Живі письменники. Як говорити з дітьми про війну та мир» (2023) [2]. У ній презентуються інструменти для полегшення проживання дитячого та підліткового воєнного досвіду, травматичних подій через літературні твори сучасних письменників, які від 2014 року пишуть про російсько-українську війну. Також робота з цією книгою сприятиме популяризації творчості митців-воїнів, що є надважливим у наш час, бо саме їхня творчість є живим свідченням сьогочасної війни, а словесне мистецтво, що твориться під кулями, відображає наш спільний досвід війни: і досвід тих, хто боронить країну на лінії вогню, і досвід тих, хто уже ніколи не повернеться, і досвід цивільних, котрих накрила війна своїм чорним крилом.

Оскільки сучасне національно-патріотичне виховання в Україні неможливе без ознайомлення здобувачів освіти зі специфікою спілкування між цивільними та військовими, цінними також є посібники «Діалоги про війну» (2021) [6], «Тактична комунікація для закладів освіти: як спілкуватися з учнями та їхніми батьками під час війни» (2024) [11], «Мова єдності: діалоги порозуміння» (2025) [5].

Вважаємо, що логічним продовженням серії актуальних методичних посібників для сучасної української освітньої процесу будуть такі, що висвітлюватимуть різноаспектне використання творів мистецтва війни, зокрема словесного, для підвищення ефективності національно-патріотичного виховання дітей та молоді.

Література

1. Інформаційні матеріали до початку російсько-української війни та повномасштабного вторгнення РФ в Україну. Український інститут національної пам'яті. 20.02.2025. URL : <https://uinp.gov.ua/informaciyni-materialy/zhurnalistam/informaciyni-materialy-do-pochatku-rosiysko-ukrayinskoji-viyny-ta-povnomasshtabnogo-vtorgnennya-rf-v-ukrayinu>

2. Живі письменники. Як говорити з дітьми про війну та мир: посібник для освітян і батьків. Київ, 2023. 150 с.
3. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України (від 6 червня 2022 року). Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0527729-22#Text>
4. Кулик Р., Майоров М. 2014: початок російсько-української війни. [над проектом також працювали: В. В'ятрович, В. Тилишак, Р. Кулик та ін. ; уклад. карт: Д. Вортман ; ред. О. Телемко] Київ: Укр. ін-т нац. пам'яті, 2019. 41 с.
5. Мова єдності: діалоги порозуміння: методичний посібник / Наталія Райниш, Олександр Гусаров, Тарас Літковець, Любава Казмірчук, Євген Шишацький, Артем Осипян, Павло Зур'ян. Київ: Видавництво Руслана Халікова, 2025. 47 с.
6. Освітній проєкт «Діалоги про війну» / реалізовано за ініціативи та координації Героя України Володимира Жемчугова. Український інститут національної пам'яті. 2021. URL : <https://uinp.gov.ua/informaciyini-materialy/vchytelyam/videolekciyi/osvitniy-proyekt-dialogy-pro-viynu>
7. Палій О. Революція Гідності 2013–2014 рр. та агресія Росії проти України : наук.-метод. матеріали / Головка Володимир, Палій Олександр, Черевко Оксана, Янішевський Сергій ; за заг. ред. П. Полянського. Київ: Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2015. 34 с.
8. Ройз С. Не ретравмувати дітей: рекомендації щодо використання контенту в підручниках. Міністерство освіти і науки України. 2023. URL : <https://mon.gov.ua/news/ne-retravmuvati-ditey-rekomendatsii-shchodo-vikoristannya-kontentu-v-pidruchnikakh>
9. Російсько-українська війна. Ч. 1: Неоголошена війна (20 лютого 2014 – 24 лютого 2022) : рекомендаційний показник [Електронне видання] / уклад. Ю. І. Левченко ; Міністерство освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова, Наукова бібліотека. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2022. 149 с.
10. Сеньовська Н. Патріотичне виховання: перезавантаження : методичні рекомендації з патріотичного виховання учнів для здобувачів вищої педагогічної освіти, викладачів, учителів та вихователів. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. 66 с. URL: http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=254815
11. Тактична комунікація для закладів освіти: як спілкуватися з учнями та їхніми батьками під час війни : посібник / Антон Семенов та інші. Київ, 2024. 42 с. URL: <https://yakty.com.ua/shop>
12. Як говорити про російсько-українську війну у школі? Уроки стійкості, боротьби та перемог / Антоніна Макаревич, Олександр Панарін, Олександр Охріменко. Київ, 2023. 69 с.

Сесик О.О.

методист центру виховної роботи,
захисту прав дитини та громадянської освіти ТОКІППО

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКО-ПАТРІОТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Любов до Вітчизни стає силою духу тільки тоді, коли у людини відображені в свідомості образи, пов'язані з рідним краєм, мовою, коли з'являється відчуття гордості від того, що все це - її Батьківщина...

В.Сухомлинський

У науці та й загалом у людському житті є поняття «одвічні людські цінності», тобто те важливе, сокровенне, що передається від покоління до